

**TRUNG TÂM
KHUYẾN NÔNG ĐẮK LẮK**

**DỰ ÁN PHÁT TRIỂN
NÔNG THÔN ĐẮK LẮK**

KỸ THUẬT TRỒNG CỎ VÀ Ứ THỨC ĂN XANH CHO CHĂN NUÔI GIA SÚC

Buôn Ma Thuột, tháng 9 năm 2007

gtz

GFA
Consulting Group

iD
CONSULT

Lời nói đầu

- Để khắc phục tình hình thiếu thức ăn trong ngành chăn nuôi, đặc biệt là nguồn nước ngày càng khó khăn như hiện nay, việc trồng các giống cỏ cao sản được xem như một giải pháp hữu hiệu, vừa tạo ra nguồn thức ăn cho gia súc vừa bảo vệ tốt môi trường, tăng độ phì nhiêu cho đất.
- Trồng cỏ cao sản là hướng đầu tư cho thời gian lâu dài, chỉ đầu tư giống 1 lần mà thu hoạch được nhiều vụ (từ 3 đến 4 năm). Vì vậy, đòi hỏi phải chăm sóc cỏ, nhất là trong mùa khô để có thể khai thác được nhiều hơn.

A. KỸ THUẬT TRỒNG CỎ

I. Trồng cỏ voi

Thân rễ cứng, hoá gỗ, mang nhiều rễ khoẻ và ăn sâu, thân cao 3-4m, mọc thành bụi dài, rộng ruột, có nhiều đốt. Cỏ voi sinh trưởng mạnh cho năng suất cao. Cỏ voi cần đủ độ ẩm và nhiệt độ thích hợp là từ 25-30°C

Cỏ voi

1. Hom giống

Trồng bằng hom, chọn cây cỏ mập, lấy đoạn thân bánh tẻ (ở độ tuổi 80 - 100 ngày), chặt vát hom với độ dài 25 - 30cm/hom và có 3 - 5 mắt mầm để làm hom giống trồng.

2. Chọn đất và chuẩn bị đất

Chọn đất

Cỏ Voi ưa đất màu và thoáng, không chịu được ngập và úng nước. Loại đất trồng cỏ Voi yêu cầu có tầng canh tác trên 30cm, có độ ẩm trung bình đến hơi khô.

Làm đất

Cần cày, cuốc sâu, bừa tán nhỏ đất cục và làm sạch cỏ dại, đồng thời san phẳng đất. Rạch hàng sâu 15cm ngang với hướng dốc, hàng cách hàng 60cm.

3. Thời vụ và phương pháp trồng

Lịch thời vụ trồng cỏ voi cho gia súc												
	Mùa khô				Mùa mưa						Mùa khô	
Hoạt động	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Chuẩn bị đất												
Trồng cỏ												
Chăm sóc												
Thu hoạch												

Thời vụ

- Khi có mưa đều vào cuối tháng 5 đầu tháng 6 thì tiến hành trồng cỏ

Lượng hom giống (cho 1 sào)

- Cần 800 đến 1.000 kg hom giống để trồng cho 1 sào (1.000m²)

Khoảng cách trồng

- Hàng cách hàng là 60cm
- Gốc cách gốc là 40cm

Kỹ thuật trồng

- Dùng cày hay cuốc rạch đất thành những rãnh sâu 15cm, rộng 10cm và ngang với hướng dốc.
- Trộn đều phân chuồng với phân lân bón lót vào rãnh.
- Đặt hom trong lòng rãnh hơi nghiêng, cách nhau 30 - 40 cm và lấp đất sao cho hom nhô trên mặt đất khoảng 10cm.

4. Chăm sóc

Trồng dặm

- Sau khi trồng 15 ngày, cần kiểm tra đồng -ruộng để trồng dặm lại những hom bị chết bằng lượng hom giống dự trữ.

Làm cỏ

- Trong thời gian đầu cần làm sạch cỏ dại để tránh tranh chấp dinh dưỡng và ánh sáng với cỏ trồng
- Sau đó cứ sau mỗi đợt thu hoạch tiến hành làm cỏ xới đất tơi xốp để cỏ phát triển tốt

Phương pháp bón phân (lượng phân tính cho 1 sào cỏ)

- Bón lót khi trồng: Toàn bộ 1.500kg phân chuồng và 30kg phân lân trộn đều bón vào rãnh khi trồng.
- Bón thúc 30 ngày sau khi trồng mới: Trộn 10kg phân urê với 5kg kali bón vào giữa các hàng cỏ. Sau đó làm cỏ xới đất để lấp phân.
- Bón thúc các lần sau: Cứ sau mỗi đợt thu hoạch, cỏ lại ra lá non thì trộn 10kg phân urê với 5kg kali bón vào giữa các hàng cỏ. Sau đó làm cỏ xới đất để lấp phân.

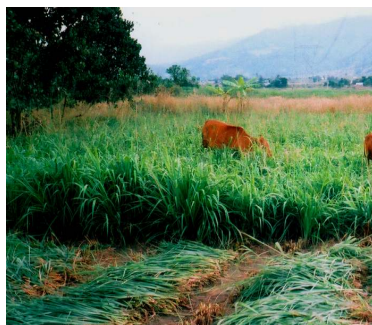
5. Thu hoạch

- Sau khi trồng 80 - 90 ngày thu hoạch đợt đầu (không thu hoạch non đợt đầu).
- Khoảng cách những lần thu hoạch tiếp theo là 30 - 45 ngày.
- Cắt gốc ở độ cao 5cm trên mặt đất và cắt sạch, không để lại mầm cây, để cho cỏ mọc lại đều.

II. Trồng cỏ ghi nê

Cỏ ghi nê (còn gọi là cỏ sả)

Là loài cỏ chịu hạn và nóng, chịu dẫm đạp khi chăn thả bò. Cỏ mọc thành bụi như bụi sả, thân lá mềm, bò thích ăn. Cỏ sả được trồng làm thức ăn xanh cho trâu, bò, ngựa ở dạng tươi ngoài bãi chăn nuôi hoặc ủ xanh và phơi khô dự trữ.

Cỏ ghi nê

1. Khóm giống

Cắt bỏ phần ngọn các khóm cỏ sả giống trên ruộng và để lại chiều cao khóm khoảng 25 - 30cm. Dùng cuốc đánh gốc cỏ lên, rũ sạch đất, cát, cắt phạt bớt phần rễ già. Sau đó tách thành những khóm nhỏ, mỗi khóm 3 - 4 nhánh đem trồng.

2. Chọn đất và chuẩn bị đất

Chọn đất

Cỏ sả sống được trên nhiều loại đất khác nhau, đất có tầng dày hơn 30cm, không ngập nước kéo dài.

Làm đất

Cần cày, cuốc sâu, bừa tán nhỏ đất cục và làm sạch cỏ dại, đồng thời san phẳng đất. Rạch hàng sâu 15cm ngang với hướng dốc, hàng cách hàng 60cm.

3. Thời vụ và phương pháp trồng

Lịch thời vụ trồng cỏ Ghinê cho gia súc												
	Mùa khô				Mùa mưa						Mùa khô	
Hoạt động	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Chuẩn bị đất												
Gieo cỏ												
Chăm sóc												
Thu hoạch												

Thời vụ

Khi có mưa đều vào cuối tháng 5 đầu tháng 6 thì tiến hành trồng cỏ

Phương pháp trồng

Lượng hom giống (cho 1 sào)

Cần 600 đến 800 kg hom giống để trồng cho 1 sào (1.000m²)

Khoảng cách trồng

Hàng cách hàng là 60cm

Gốc cách gốc là 35cm

Kỹ thuật trồng

Dùng cày hay cuốc rạch đất thành những rãnh sâu 15cm, rộng 10cm và ngang với hướng dốc.

Trộn đều phân chuồng với phân lân bón lót vào rãnh.

đặt các khóm giống vào rãnh, ngả cùng một phía và vuông góc với thành rãnh, cách nhau 35cm, lấp đất sâu khoảng 10 - 15cm (khoảng 1/2 độ dài của thân cây giống) và lưu ý dặm chặt đất, tạo điều kiện có độ ẩm, cây chóng nảy mầm và có tỷ lệ sống cao.

4. Chăm sóc

Trồng dặm

- Sau khi trồng 20 ngày kiểm tra đồng ruộng và nếu phát hiện cây nào chết thì trồng dặm lại.

Làm cỏ

- Trong thời gian đầu cần làm sạch cỏ dại để tránh tranh chấp dinh dưỡng và ánh sáng với cỏ trồng
- Sau đó cứ sau mỗi đợt thu hoạch tiến hành làm cỏ dại, xới đất tơi xốp để cỏ phát triển tốt

Phương pháp bón phân (lượng phân tính cho 1 sào cỏ)

- Bón lót khi trồng: Toàn bộ 1.500kg phân chuồng và 30kg phân lân trộn đều bón vào rãnh trước khi trồng.
- Bón thúc 30 ngày sau khi trồng mới: Trộn 10kg phân urê với 5kg kali bón vào giữa các hàng cỏ. Sau đó làm cỏ xới đất để lấp phân.
- Bón thúc các lần sau: Cứ sau mỗi đợt thu hoạch, cỏ lại ra lá non thì trộn 10kg phân urê với 5kg kali bón vào giữa các hàng cỏ. Sau đó làm cỏ xới đất để lấp phân.

5. Thu hoạch

- Sau khi trồng 60 ngày thu hoạch đợt đầu.
- Khoảng cách những lần thu hoạch tiếp theo là 40 - 45 ngày.
- Cắt gốc ở độ cao 10cm trên mặt đất và cắt sạch, không để lại mầm cây, để cho cỏ mọc lại đều.
- Mỗi năm cắt dọn gốc già một lần

III. Trồng cỏ Stylo

1. Cỏ Stylo

Là loại cây họ đậu, lưu niên, thân đứng hoặc bò. Là loại cây thích nghi tốt với khí hậu nhiệt đới, ít bị sâu bệnh, có khả năng thích ứng rộng và dễ nhân giống. Ngoài tác dụng làm nguồn thức ăn cho gia súc chất lượng cao do giàu protein nó còn được trồng xen trong vườn cà phê, ca cao, cao su, điều, ... để cải tạo đất, che phủ đất và chống xói mòn.

Cỏ stylo

2. Chọn đất và chuẩn bị đất

Chọn đất

Cỏ stylo sống được trên nhiều loại đất khác nhau, kể cả đất chua nghèo dinh dưỡng, đất có tầng dày hơn 30cm, không ngập nước kéo dài.

Làm đất

Cần cày, cuốc sâu, bừa tán nhỏ đất cục và làm sạch cỏ dại, đồng thời san phẳng đất. Rạch hàng sâu 15cm ngang với hướng dốc, hàng cách hàng 50cm.

3. Thời vụ và phương pháp trồng

Lịch thời vụ trồng cỏ stylo cho gia súc												
	Mùa khô				Mùa mưa						Mùa khô	
Hoạt động	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Chuẩn bị đất												
Trồng cỏ												
Chăm sóc												
Thu hoạch												

Thời vụ

Khi có mưa đều vào cuối tháng 5 đầu tháng 6 thì tiến hành trồng cỏ, nếu trồng trễ quá, mưa nhiều cây không mọc được.

Lượng giống (cho 1 sào)

Cần 0,6kg hạt giống có chất lượng tốt để trồng cho 1 sào. Ngâm hạt trong nước ấm 60° cho nảy mầm rồi mới mang đi gieo để đạt tỉ lệ sống cao.

Có thể trồng cỏ stylo bằng hom giống, nhưng do tỉ lệ sống thấp nên không khuyến khích.

Khoảng cách trồng

- Hàng cách hàng là 50cm
- Bụi (khóm) cách bụi là 25cm

Kỹ thuật trồng

- Dùng cày hay cuốc rạch đất thành những rãnh sâu 10cm, rộng 10cm và ngang với hướng dốc.
- Trộn đều phân chuồng với phân lân bón lót vào rãnh, tiếp đến vãi thuốc Basudin vào rãnh để chống kiến. Sau đó gieo hạt giống thành từng khóm, mỗi khóm từ 6-8 hạt, và lấp lên một lớp đất mỏng khoảng 1cm. Nếu lấp đất quá dày thì tỉ lệ mọc của cỏ sẽ rất thấp.

4. Chăm sóc**Trồng dặm**

- Sau khi trồng 15 ngày kiểm tra đồng ruộng và nếu phát hiện chỗ nào mất khoảng thì gieo dặm lại.

Làm cỏ dại:

- Làm cỏ lần 1: Khi cây mọc cao khoảng 10cm, tiến hành xới đất cho tơi xốp và làm sạch cỏ dại, đồng thời bón thúc (bằng urê).
- Làm cỏ lần 2: Sau khi mọc 2 tháng, xới cỏ một lần nữa, tạo điều kiện cho cỏ phát triển.

Làm cỏ các lần sau: Sau mỗi lần thu hoạch cần tiến hành làm cỏ, xới đất cho tơi xốp

Phương pháp bón phân (lượng phân tính cho 1 sào cỏ)

- Bón lót khi trồng: Toàn bộ 1.500kg phân chuồng và 30kg phân lân Văn

điền trộn đều bón vào rãnh khi trồng.

- Bón thúc khi cây cao 10cm: Trộn 5kg phân urê với 2kg phân kali KCl bón vào giữa các hàng cỏ. Sau đó làm cỏ xới đất để lấp phân.
- Bón thúc các lần sau: Cứ sau mỗi đợt thu hoạch, cỏ lại ra lá non thì trộn 5kg phân urê với 2kg kali KCl bón vào giữa các hàng cỏ. Sau đó làm cỏ xới đất để lấp phân.

5. Thu hoạch

- Sau khi trồng 75 đến 90 ngày thu hoạch đợt đầu.
- Khoảng cách những lần thu hoạch tiếp theo là 40 - 45 ngày.
- Cắt gốc ở độ cao 15cm trên mặt đất và cắt sạch, không để lại mầm cây, để cho cỏ mọc lại đều.
- Sau khi cắt, loại bỏ gốc già, bị sâu bệnh.

IV. Trồng cỏ với mục đích khác

Ngoài mục đích trồng để lấy cỏ làm thức ăn cho gia súc, có thể trồng cỏ với các mục đích khác như:

1. Trồng xen trong các vườn cây lâu năm

- Trong những năm đầu của vườn cây lâu năm như: cà phê, điều, cao su, ca cao, ... nên rạch những hàng ngang với hướng dốc, bón phân lót vào
- Sau đó, trồng một trong các loại cỏ nói trên vào hàng rạch với khoảng cách cây cách cây là 30cm.
- Tác dụng của các hàng cỏ này là vừa thu hoạch cỏ để nuôi gia súc, vừa làm vật chắn để chống xói mòn đất trong mùa mưa

2. Trồng xen trong ruộng cây ngắn ngày trên đất dốc

Vào đầu mùa mưa khi làm đất xong, tiến hành rạch các hàng ngang với hướng dốc, khoảng cách giữa các hàng phụ thuộc vào độ dốc.

- Với dốc đứng thì khoảng cách giữa 2 hàng là 5m
- Với dốc thấp thì khoảng cách giữa 2 hàng là 8m

- Sau đó, trồng một trong các loại cỏ nói trên vào hàng rạch với khoảng cách cây cách cây là 30 -35cm.
- Tác dụng của các hàng cỏ này là vừa thu hoạch cỏ để nuôi gia súc, vừa làm vật chắn để chống xói mòn đất trong mùa mưa

B. KỸ THUẬT Ủ THỨC ĂN XANH CHO GIA SÚC

Ủ cỏ làm thức ăn cho gia súc

Nếu trồng cỏ với khối lượng lớn, có thể ủ xanh lượng cỏ này để dự trữ cho gia súc ăn trong mùa khô.

1. Nguyên liệu

- Các loại cỏ nói trên 1.000kg, cỏ ủ xanh nên già hơn cỏ cho gia súc ăn trực tiếp.
- Thức ăn tinh (bột cám) 50kg,
- Rỉ mật 30kg
- Muối 5kg

2. Hồ ủ

Có thể ủ trong hố xây hay hố đất có lót nilon

Kích thước hố ủ như sau:

- Chiều rộng từ: 1,0 đến 1,2 mét
- Chiều dài từ: 1,5 đến 2,0 mét
- Chiều sâu từ: 0,7 đến 0,8 mét

3. Phương pháp ủ

- Bấm ngắn cỏ từ 5 đến 10cm
- Phơi dưới nắng khoảng 5 giờ
- Lót nilon quanh hố ủ
- Lót một lớp rơm khô, lá ngô hay chuối dày khoảng 10cm xuống đáy hố và xung quanh

- Cho lớp cỏ dày 20-30cm vào
- Rắc một lớp mỏng thức ăn tinh, muối và rỉ mật lên
- Nén thật chặt 4 góc hố và toàn hố
- Sau đó lặp lại công việc cho lớp cỏ dày 20-30cm vào, thức ăn tinh, rỉ mật vào, nén cho đến khi hết nguyên liệu
- Trải lớp rơm khô, lá lên bề mặt
- Đậy nylon lại và làm mái che sao cho nước mưa không thể lọt vào hố

4. Lấy thức ăn từ đồng ủ

- Sau 1 tháng ủ thì có thể lấy ra cho gia súc ăn được.
- Khi lấy thức ăn ủ này nên lấy từ một đầu, lấy từng lớp, sau đó đậy lại ngay không cho không khí vào nhiều để gây chua lượng thức ăn còn lại.
- Khi đã mở đồng ủ lấy thức ăn thì phải tiếp tục lấy cho đến hết, không nên để lại quá lâu.
- Nếu làm đúng kỹ thuật thì thức ăn sau khi ủ có màu xanh vàng, hơi chua và có mùi thơm. Có thể bảo quản đến 2 năm mà đồng ủ không bị giảm chất lượng.

Chú ý:

- *Sự thành công của đồng ủ phụ thuộc rất nhiều vào mức độ nén chặt, có đủ lượng thức ăn tinh hay rỉ mật 5% hay không, nước mưa có thấm vào hay không.*
- *Thức ăn ủ này chỉ có thể chiếm ¼ khẩu phần ăn hàng ngày của gia súc.*
- *Tùy thuộc vào số lượng gia súc có mà quyết định khối lượng đồng ủ vì khi đã mở đồng ủ để lấy thức ăn thì không thể tiếp tục dự trữ phần còn lại được mà phải lấy cho đến hết, sau đó ủ lại đồng khác*

Trung tâm khuyến nông Đắk Lắk

Km 9 - QL 14 Đường đi Gia Lai - Xã Ea Tu
TP Buôn Ma Thuật - tỉnh Đắk Lắk / Việt Nam
Tel.: +84-(0)50 863013
Fax: +84-(0)50 863 821
Email: dataobmt@yahoo.com

DPI Dak Lak

Dự án Phát triển nông thôn Đắk Lắk (DPI / GTZ)

Sở Kế hoạch và Đầu tư

17 Lê Duẩn, TP Buôn Ma Thuật
Tỉnh Đắk Lắk / Việt Nam
tel.: +84-(0)50-858.431/.476/.504
fax: +84-(0)50-850.236
E-mail: info@gtz-rddl.org
website: www.rddl-daklak.org
www.gtz.de/vietnam